

Araştırma Makalesi

Muhasebe Yapılan Hileler ile Hile Denetimi Konusunda Hazırlanmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi

Selim CENGİZ

Sorumlu Yazar, Kırıkkale Üniversitesi
selimcengiz@kku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2013-9590

Göksel ÇELEBİ

Kırıkkale Üniversitesi
gokselcelebi@windowslive.com, ORCID: 0000-0001-8855-8284

Öz

Bu araştırmanın amacı, muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konusunda hazırlanmış olan lisansüstü tezlerin çeşitli özellikleri kapsamında zaman içindeki gelişimini inceleyerek bibliyometrik profilini oluşturmaktır. Araştırmanın amacı kapsamında, YÖK ulusal tez merkezi veri tabanında 1996-2024 yılları arasında yayımlanmış olan 246 lisansüstü tezdin elde edilen veriler nitel araştırma tekniklerinden olan bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Söz konusu tezler; yazar, yıl, türü, enstitü, üniversite, cinsiyet, şehir, danışman, araştırma yöntemleri, sayfa sayısı, anahtar kelimeler gibi çeşitli içerik özellikleri kapsamında incelenmiştir. Araştırmanın bulguları incelendiğinde; tezlerin genellikle Türkçe dilinde ve yıllar itibarıyla en çok 2018 ve 2019 yıllarında yayınlandığı, tez danışmanlarının unvanlarının genellikle Prof. Dr. olduğu, devlet üniversitelerinde vakıf üniversitelerine kıyasla daha çok tez hazırlandığı, tezlerde daha çok kullanılan anahtar kelimelerin hile ve hata kelimeleri olduğu, tezlerin araştırma yöntemlerinin ise çoğunlukla nicel yöntemin kullanıldığı, en çok sosyal bilimler enstitülerinde ve işletme anabilim dalında yazıldığı tespit edilmiştir. Bu bulguların yanı sıra çalışmanın; muhasebe ve denetim alanında en önemli konulardan biri olan muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda gelecekte yapılacak araştırmalar için önemli bir perspektif ve rehberlik sunarak literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Muhasebe hileleri, hile denetimi, lisansüstü tezler, bibliyometrik analiz
JEL Sınıflandırma Kodları: M41, M42, M49

Bibliometric Analysis of Graduate Theses on Accounting Fraud and Fraud Auditing¹

Abstract

The aim of this study is to create a bibliometric profile by examining the development of postgraduate theses on accounting frauds and fraud auditing over time within the scope of various characteristics. Within the scope of the purpose of the study, the data obtained from 246 postgraduate theses published between 1996 and 2024 in the YÖK national thesis center database were analysed using bibliometric analysis method, which is one of the qualitative research techniques. These theses were analysed in terms of various content features such as author, year, type, institute, university, gender, city, supervisor, research methods, number of pages, keywords. When the findings of the research are examined; it is determined that the theses are generally published in Turkish language and mostly in 2018 and 2019, the titles of thesis advisors are generally Prof. Dr., more theses are prepared in public universities compared to foundation universities, the keywords used more in theses are the words fraud and error, the research methods of the theses are mostly quantitative method, and they are mostly written in social sciences institutes and business administration department. In addition to these findings, the study is expected to contribute to the literature by providing an important perspective and guidance for future research on fraud in accounting and fraud auditing, which is one of the most important issues in the field of accounting and auditing.

Keywords: Accounting fraud, fraud audit, graduate theses, bibliometric analysis
JEL Classification Codes: M41, M42, M49

¹ Extended abstract is presented at the end of the article.

Geliş Tarihi (Received): 05.08.2024 – Kabul Edilme Tarihi (Accepted): 30.10.2024

Atıfta bulunmak için / Cite this paper:

Cengiz, S. ve Çelebi, G. (2025). Muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konusunda hazırlanmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(3), 698-725. doi: 10.18074/ckuiibfd.1528201

1. Giriş

Hile genel olarak bir işletmenin sahip olduğu varlıklarının veya kaynaklarının tasarlayarak veya bilerek amacı dışında kullanımı sonucunda söz konusu faaliyeti gerçekleştiren kişiye menfaat sağlanması durumudur. Ayrıca kişilerin çalıştıkları işletmelerdeki varlıklardan isteyerek sahip oldukları haksız kazanç hilelerinin bir parçasıdır (Bozkurt, 2016, s. 60). Hile kavramının temelinde aldatmak bulunmaktadır. Bu kapsamda hile, aldatma, saklama veya güvenin kötüye kullanılması yanında yanlış ve hukuka aykırı eylem olarak tanımlanmaktadır. Hile kavramı genel anlamda, üçüncü kişilerden haksız olarak yarar sağlamak amaçlarıyla yapılan aldatıcı davranıştır (CİİA, 2011, s. 21). Hile denetimi ise finansal tablolarda bulunan bilgilerin hata ve hile kaynaklı önemli düzeyde yanlışlık olup olmadığına yönelik yapılan ve kesin bir güvencesi olmayan, ancak makul güvence sağlamaya yönelik yapılan işlem ile faaliyetlerin planlanması ve yapılması sürecidir (Doğan ve Kayakıran, 2017, s. 167). Bu nedenle, birçok hata ve hilenin ortaya çıkartılmasında muhasebe manipülasyonlarını ve hilelerini önleyici eylemlerine katkıda bulunmak için kaliteli bir denetim sürecini sağlamak önem arz etmektedir (Emir, 2008, s. 110). Hile denetimi, genellikle hileli işlemlerin tespiti için kullanılmaktadır. İşletmelerde yürütülen denetimlerde uygunluk esası dikkate alınmakla birlikte, muhasebe denetiminde finansal tabloların uygun olup olmadığı incelenirken, hile denetiminde ise hileli işlemlerin olup olmadığının tespiti yapılmaktadır. Bu kapsamda finansal tablolarda muhtemel hile kaynaklı önemli yanlışlıkların belirlenmesi ve finansal tabloların gerçeğe uygun olmayacak bir şekilde sunulmasını engellemek amacıyla işletmelerde kaliteli bir denetim ve etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulması gerekmektedir (Aksoy, 2006, s. 467).

Hile denetimi, bağımsız denetimin bir parçası olarak denetim faaliyetlerine katkı sağlar. Ancak hile denetimi, bağımsız denetimden bazı özellikleri bakımından farklıdır. Diğer bir ifadeyle, söz konusu denetimler amaçları kapsamında birbirinden farklıdır. Bağımsız denetim, finansal tabloların ve muhasebe uygulamalarının genel kabul görmüş muhasebe ilke ve kavramları kapsamında uygunluğuna yönelik bir rapor ve görüş sunmaktır. Hile denetimi ise genel olarak şüphe duyulan faaliyetlerin hile unsuru taşıyıp taşımadığına yönelik kapsamlı bir araştırmadır. İlgili şüpheli işlemin araştırılmasında genellikle herhangi bir ipucu veya ihbar bulunmaktadır (Pehlivanlı, 2011, s. 9). Bu kapsamda, hile denetiminin yürütülebilmesi için çok fazla bilgi ve deneyim gereklidir. Ayrıca hile denetimi için muhasebe ve finans alanlarıyla birlikte hukuk, sosyoloji, psikoloji, vergi ve teknoloji gibi alanlarda yeterli bir bilgi ve tecrübeye ihtiyaç duyulmaktadır (Çankaya ve Gerekan, 2009, s. 98). Bununla birlikte, hile denetimi ve bağımsız denetim arasında farklılıklar olduğu kadar benzer yönleri de bulunmaktadır. Bağımsız denetim ve hile denetimi muhasebe uygulamalarının ve finansal tabloların denetimi hukuka ve ilgili mevzuatlara uygun bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla yapılmaktadır. Her iki denetimde bağımsızlık ve tarafsızlık ilkeleri kapsamında yapılmaktadır (Akçay ve Uysal, 2019, s. 56). Hileyle ilgili

farklı sınıflandırmalar yapılmaktadır. Bunlar; personel, yönetim, yatırım, satıcı ve müşteri hileleri olarak sınıflandırılmaktadır (Bozkurt, 2016, s. 65). İşletmelerde iç denetim, bağımsız denetim ve hile denetimi gibi çeşitli denetim süreçlerinin ve birimlerinin olması denetim süreçlerinin yerine getirilmesi bakımından çok önemlidir. Denetim birimlerinin meydana getirilmesinde maliyet faktörü çok önemli olsa da söz konusu birimlerin oluşturulması muhtemel hilelerin engellenmesi için gereklidir (Yaylalı, 2023, s. 94). Ayrıca işletmelerde hilelerin önlenmesi kapsamında denetim süreçlerinin etkin yürütülmesinin yanında, belirli politikaların ve prosedürlerin oluşturulması muhtemel muhasebe ve denetim hilelerini en aza indirecektir. Bu kapsamda ilk olarak fırsat ve menfaat unsurunun engellenmesi için çalışılmalı ve iç kontrol sistemlerinin etkinliği sağlanmalıdır. Ayrıca bağımsız denetim firmalarına güvenilir ve gerçeğe uygun bilgiler verilmelidir. Bununla birlikte hileleri engellemek için kullanılan yazılımlar geliştirilerek hileleri tespit edecek birimler oluşturulmalıdır (Yürekli, 2020, s.14).

Diğer yandan, bibliyometri kavram olarak akademik çalışmalar ve konularla ilgili tüm veriler için kullanılan bir terimdir. Genellikle bilimsel çalışmaların konularına, yıllarına, yayımlandıkları dergilere, yazarlarına ve atıf sayılarına ilişkin sayısal ve sayısal olmayan bilgileri kapsamaktadır. Bu bilgiler, araştırmacıların, akademisyenlerin, işletmelerin ve ülkelerin çıktılarını ölçmek ve değerlendirmek, ulusal ve uluslararası ilişkileri belirlemek ve son olarak bilimsel alandaki gelişmeleri takip etmek için kullanılmaktadır. Bibliyometri kavramı genel olarak matematiksel ve istatistiksel metotların kitaplar, dergiler, tezler ve diğer iletişim ortamlarına uygulanması olarak tanımlanabilir. Bibliyometrik çalışmalarda belgelerin veya yayınların çeşitli özellikleri analiz edilerek bilimsel açıdan iletişim ve yayıncılıkla ilgili çeşitli bulgular sağlanmaktadır (Murathan vd., 2020, s. 160). Bibliyometrik analizler genellikle belirli tarihlerde yayınlanmış olan akademik çalışmaların sayısını tespit etmek için yapılan tanımlayıcı özelliktedir.

Lisansüstü tezler bağlamında çeşitli alanlarda farklı çalışmalar yapılmıştır. Özellikle muhasebe ve finansman alanında çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Söz konusu çalışmalarda bibliyometrik analizlerde, içerik analizi kapsamında tezlerin konu dağılımları, yayımlandıkları yıl, yazar ve danışman bilgileri, atıf sayıları, araştırma yöntem ve teknikleri olduğu görülmektedir. Bilimsel bir alanda hazırlanmış lisansüstü tezlerin içerik analizi söz konusu alanın derinliği, gelişimi ve yaygınlığı hakkında bilgiler sunmakta ve ilgili alanın genel görünümünü ortaya koymaktadır. Lisansüstü tezlerin yeniden gözden geçirerek incelenmesi, diğer araştırmacılara rehber olmaktadır. Diğer bir ifadeyle, konuyla ilgili gelecekte yapılacak çalışmaların temelini oluşturabilmektedir. Literatürde muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda hazırlanmış olan çok sayıda çalışma bulunmasına karşın, bu konuyu bibliyometrik analiz yönetimi aracılığıyla inceleyen çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konusunda daha önce yapılan lisansüstü tezleri inceleyerek yapılacak çalışma mevcut durumu göstermek ve konuyla ilgili gelecekte yapılacak

çalışmalara rehber olması açısından önemlidir. Bu kapsamda, araştırmada; muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konulu tezler incelenmiştir. Araştırmada, söz konusu hazırlanmış lisansüstü tezler; yayımlandıkları yıl, ait oldukları üniversite ve ana bilim dalları, danışman ve yazar bilgileri, yayımlandıkları diller, sayfa sayıları, anahtar kelimeler, kaynakça sayıları, üniversite türü, örneklem grubu, araştırma teknikleri ve analiz yöntemleri bakımından sağlanan veriler tablolar halinde özetlenmiştir. Bu anlamda araştırma, betimsel bir yöntemle hazırlanarak durum tespiti ortaya koyan bibliyometrik analiz çalışmasıdır.

2. Araştırmanın Yöntemi

2.1. Araştırmanın Konusu, Sınırlılıkları ve Kısıtları

Araştırmanın konusu, Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 22.07.2024 tarihi itibarıyla yayınlanmış ve tez başlığında muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi olan lisansüstü tezlerin bibliyometrik profilinin belirlenmesi ve analizidir. Bu kapsamda 246 lisansüstü tez bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Bu noktadan hareketle son 24 yılda muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin nasıl bir bilimsel katkı sağladığı incelenmiştir. Ayrıca tezlerin konuları, alanları, örnekleme, yöntemi gibi çeşitli kriterler kapsamında alana ışık tutmayı amaçlamaktadır. Bu araştırmada, Türkiye’de muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konu başlıklarıyla hazırlanmış olan lisansüstü tezlere YÖK Tez Merkezinden erişim sağlanmıştır. Tez taraması yapılırken muhasebede yapılan hileler, hile denetimi, hileli finansal raporlama denetimi ve hileli finansal raporlama gibi anahtar kelimelerle arama yapılmıştır. Arama sonucunda tezlerin tarih sınırlaması incelendiğinde en eski tezin 1996 yılına ait olmasından dolayı başlangıç tarihi 1996 olarak belirlenmiştir. Son tarih ise 2024 yılı itibarıyla tamamlanarak sisteme eklenen lisansüstü tezler veri setine dâhil edilmiştir. Bu kapsamda araştırma, 1996 ve 2024 yılları arasında yayınlanmış olan lisansüstü tezlerini içermektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın, sadece Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kapsamı, lisansüstü tezleri incelemesi ve bunlardan sadece 1996-2024 tarihleri arasında yayınlanmış olan tezlerin dikkate alınması en önemli kısıtları arasındadır. Ayrıca tezler incelenirken başlıklarının dikkate alınması ve diğer akademik yayınların dikkate alınmaması çalışmanın diğer kısıtlarını oluşturmaktadır. Ulaşılan söz konusu tezler üzerinden bibliyometrik bir analiz araştırması yapılmıştır. Elde edilen veriler Microsoft Excel’e aktarılmıştır. Daha sonra verilerin sonuçları tablolar ve görsel grafiklere dönüştürülmüştür.

2.2. Araştırma Amacı, Yöntemi ve Önemi

Bu araştırmada, muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konularında hazırlanmış olan lisansüstü tezler tespit edilmiştir. İlgili tezler incelenerek belirli özellikleri dikkate alınarak önceden belirlenen ölçülere göre elde edilen verilerinin bir bibliyometrik inceleme yapılması amaçlanmıştır. Bu nedenle muhasebede yapılan hileler ile hile denetimiyle ilgili bilimsel çalışmaların bir parçası olan

lisansüstü tezler genel ve bütüncül bir bakışla değerlendirilmesi için hangi alanlarda çalışma yapıldığı ve hangi kavramlar üzerinde durulduğu gibi konular tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın sonucunda hangi konularda eksikliklerin ve ihtiyaçların olduğu, hangi örneklemelerin dikkate alındığı ve incelenmelerine ihtiyaç duyulduğu, hangi konularla ilgili çalışmaların yeterli düzeyde olduğu belirlenerek konuyla ilgili daha sonra yapılacak araştırmalar için bir rehber ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla konu olarak belirlenen muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konulu lisansüstü tezler incelenmiştir. Araştırma kapsamını Ulusal Tez Merkezi'nde yayınlanan hile denetimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Bu kapsamda, araştırmanın örnekleme, 1996 yılından 2024 yılına kadar hazırlanan muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konulu tüm lisansüstü tez çalışmalarından oluşmaktadır. Diğer yandan, araştırmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bibliyometrik analizde, belirli bir alanda ve konuda yayınlanmış olan çalışmalar belirli özellikleri açısından incelenir. Bu araştırmada analizler içerik analizi kapsamında yapılmıştır. Lisansüstü tezleri üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde bu analiz yönteminin sıklıkla kullanıldığı tespit edilmiştir. Diğer yandan, muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konularında bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak yapılmış sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmüştür. Dolayısıyla bibliyometrik analiz yöntemiyle yapılan bu araştırma, ulusal literatürde yer alacak ilk çalışmalardan biri olması nedeniyle özgün bir özellik taşımaktadır. Bu kapsamda araştırmanın, bibliyometrik analiz yöntemiyle daha sonra yapılacak konuyla ilgili yapılacak lisansüstü araştırmalarda yardımcı ve yol gösterici olması beklenmektedir.

2.3. Araştırmanın Literatür Taraması ve Soruları

Yapılan literatür taramasında çeşitli konularda ve alanlarda hazırlanan (denetim, iç denetim, bağımsız denetim, muhasebe manipülasyonu, adli muhasebe) tezler üzerine bibliyometrik analiz yönteminin kullanılarak yapılmış çok sayıda çalışmanın olduğu görülmektedir. Ancak muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda yapılmış olan sadece iki çalışmanın (Selimoğlu ve Altunel, 2019; Özçelik ve Gürbüz, 2020) olduğu tespit edilmiştir. Bundan dolayı bu araştırma; muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konusunda yapılan tezlerin bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak araştırmacılara bu konuda genel bir profil belirlenmesi amaçlanmaktadır. Diğer yandan muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konusunda yapılan lisansüstü tezlerin mevcut durumu, kapsamı, amaçları, kullanılan yöntemler, bulunan sonuçlar gibi hususların incelendiği bu araştırmada bibliyometrik analiz sonucunda genel bir profil ortaya koymak amacıyla belirli araştırma soruları oluşturulmuştur. Yapılacak bibliyometrik analiz çerçevesinde muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik görünümü nasıldır? sorusundan hareket edilerek araştırma soruları aşağıda yer almaktadır.

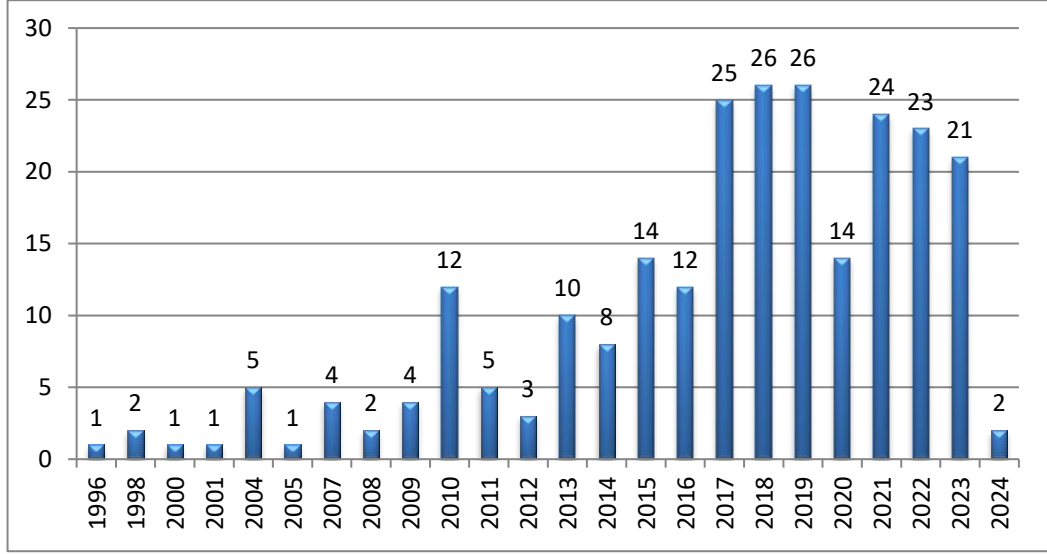
- Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin türüne göre dağılımları nasıldır?
- Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
- Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin kaynakça sayısı ve dağılımı nasıldır?
- Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerde seçilen örnekleme göre dağılımı nasıldır?
- Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin enstitülere ve ana bilim dallarına göre dağılımı nasıldır?
- Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin araştırma teknikleri dağılımı nasıldır?
- Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin konulara göre dağılımı nasıldır?
- Muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin yazıldığı dillere göre dağılımı nasıldır?
- Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin anahtar kelime sayılarının dağılımı nasıldır?
- Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin analiz tekniğine dağılımı nasıldır?
- Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin sayfa sayılarına göre dağılımı nasıldır?

Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin şehirlere ve üniversite türü bakımından dağılımı nasıldır?

3. Araştırmanın Bulguları

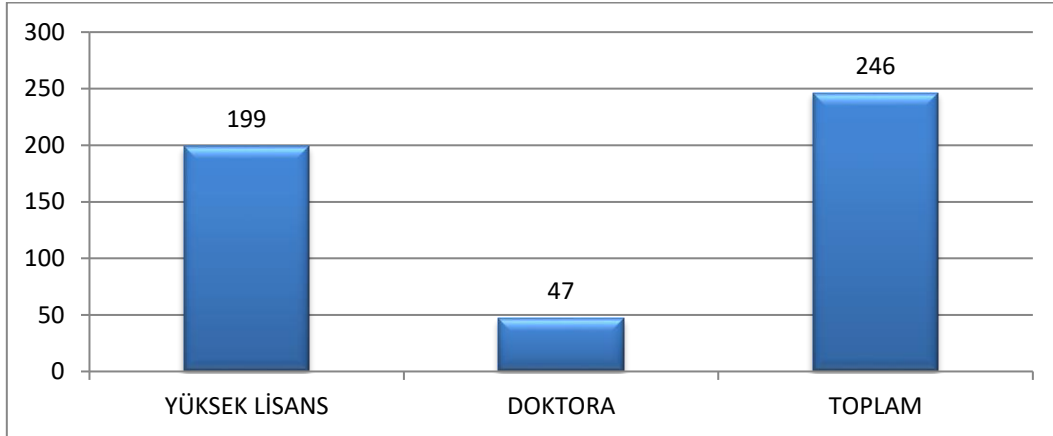
Araştırmanın bu bölümünde, muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda hazırlanmış olan yüksek lisans ve doktora tezlerinin bibliyometrik açıdan içerik analizleri sunulmuştur. Analizler çeşitli değişkenler kullanılarak yapılmıştır. Söz konusu değişkenlerin belirlenmesinin amacı, muhasebede yapılan

hileler ile hile denetimi konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin genel özelliklerini ve eğilimlerini belirlemektir. Diğer yandan alan yazın incelendiğinde muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda hazırlanan tezlerin içerik analizine yönelik araştırmaların sınırlı sayıda olması literatür için önemli bir eksiklikler. Bu kapsamda elde edilen bulgular bu bölümde sunulmuştur. Buna göre muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konusunda hazırlanmış lisansüstü tezlerin sayısı yıllar itibariyle dağılımı Grafik1’de gösterilmiştir.

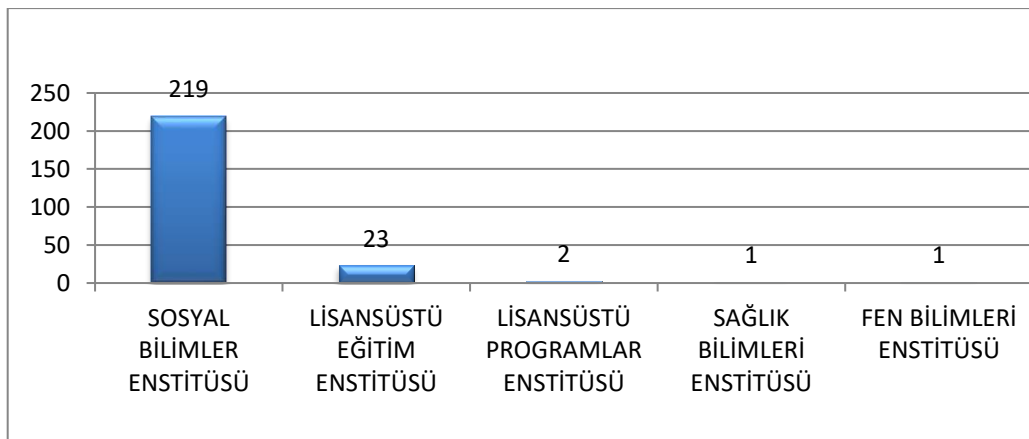
Grafik 1: Tez Sayısının Yıllar İtibariyle Dağılımı

Grafik 1’de incelendiğinde, muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konusunda 1996-2024 yılları arasında toplamda 246 tez yayımlandığı görülmektedir. Ayrıca yıllar itibariyle tez sayılarında dalgalanmalar görülmektedir. Diğer yandan muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda ilk tez 1996 yılında Can Kaymak tarafından yazılan “*Muhasebede yapılan hata ve hilelerin muhasebe ve muhasebe denetimi yönünden değerlendirilmesi*” başlıklı bir yüksek lisans teziyle başlamıştır. İlk doktora çalışması ise 2004 yılında Murat Kiracı tarafından yapılan “*Hile riski değerlemesinin ve hileleri bulmanın denetimin etkinliğindeki rolü ve Türkiye’de SPK’dan yetki alan denetim firmalarına yönelik bir araştırma*” başlıklı teziyle başlamıştır. Hazırlanan tezler genel olarak değerlendirildiğinde 1996 yılından 2010 yılına kadar az sayıda tez çalışması yapıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu yıllar içerisinde en fazla 25 ve 26 adet tezle 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yayımlanmıştır. En az tez sayısı ise 1 teze 1996, 2000, 2001 ve 2005 yıllarında yayımlanmıştır. Bununla birlikte bu çalışmada ele alınan konuya ilginin değişmesi tez sayılarını da etkilediği söylenebilir. Bu bağlamda ilgili yıllarda yazılan tezlerde artış eğilimi olduğu görülmektedir. Bu sonuç, muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunun araştırmacılar tarafından hala önemli bir konu olarak görüldüğünün bir göstergesidir.

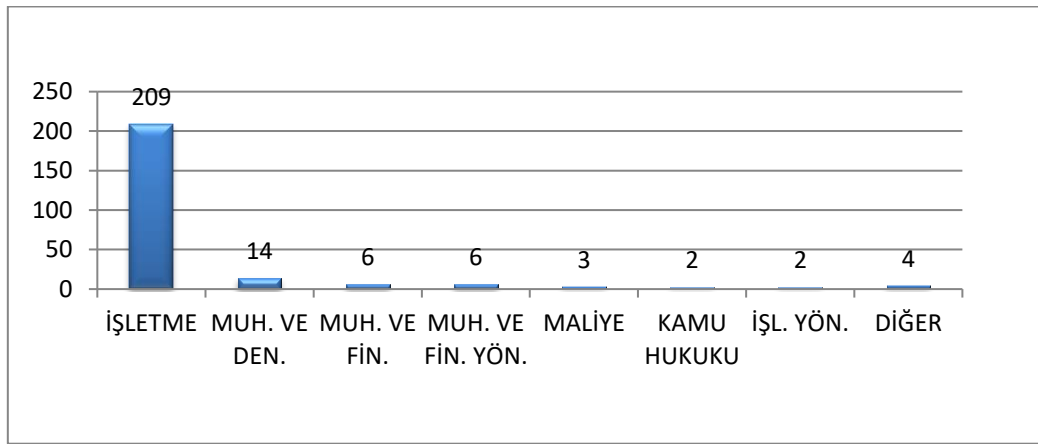
Grafik 2: Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Grafik 2’deki verilere dayanarak 1996 ve 2024 yılları arasında yazılan 246 tezin 199’u yüksek lisans, 47’si ise doktora tezlerinden oluşmaktadır. Yüksek lisans tezlerinin % 31’i özel, % 69’u devlet üniversitelerinde hazırlanmıştır. Doktora tezlerinin ise % 36’sı özel, % 64’ü devlet üniversitelerinde hazırlanmıştır. Ayrıca yüksek lisans tezlerinin en çok yazıldığı üniversite 22’şer tezle Marmara Üniversitesi ve Okan Üniversitesi ile 12 tezle İstanbul Üniversitesi’dir. Doktora tezlerinin en çok yazıldığı üniversite 9 tez ile Marmara Üniversitesi ve 6 tez ile Okan Üniversitesi’dir. Diğer yandan, bu sonuçlar muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda yazılan doktora tezlerinin sayısının sınırlı sayıda olduğunu ve bu konudaki bilgi ve araştırma eksikliğini göstermektedir. Ayrıca bu konuda araştırma yapmak isteyen araştırmacı ve öğrencilere önemli bir çerçeve oluşturarak araştırma yapma fırsatı sunmaktadır. Bununla birlikte söz konusu konudaki tez dağılımını sunarak bu alandaki boşluğun belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda araştırmacı ve öğrencilerin mevcut literatürdeki boşluğu görerek bu boşlukları tamamlamak üzere yeni araştırmalar yapabilirler.

Grafik 3: Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

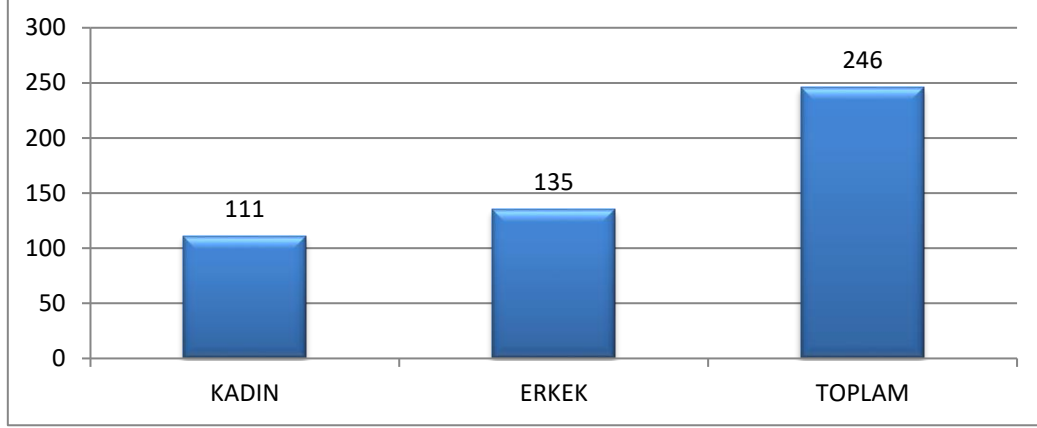
Grafik 3’te tezlerin yazıldığı enstitülerin dağılımı sunulmuştur. Buna göre tezlerin 219’u sosyal bilimler enstitülerinde yazılmıştır. Lisansüstü eğitim enstitülerinde 23, lisansüstü programlar enstitülerinde 2, sağlık bilimleri ve fen bilimleri enstitülerinde de ise 1’er tez yazılmıştır. Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konularındaki tezlerin büyük çoğunlukta sosyal bilimler enstitülerinde yazıldığı görülmekle birlikte diğer enstitülerde bu konuyla ilgili tezler 2019 yılında yazılmaya başlanmış ve sonraki yıllarda sayıları nispeten artış göstermiştir. Ayrıca sağlık bilimleri enstitülerinde ve fen bilimleri enstitülerinde bu araştırma konusunun araştırılması önemli olacaktır. Zira söz konusu enstitüler bünyesinde bulunan çeşitli ana bilim dallarında muhasebede yapılan hileler ve hile denetimi konusunun ele alınması alana katkı sunacaktır.

Grafik 4: Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

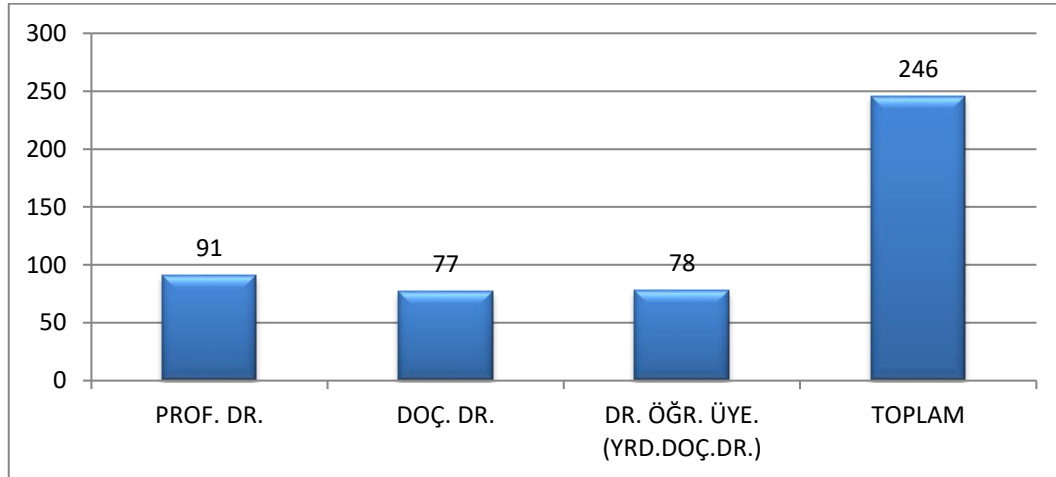
Grafik 4’teki verilere göre, muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda tezlerin 209’u İşletme Anabilim Dalı’nda yazılmıştır. Ayrıca muhasebede yapılan hileler ve hile denetimi konusunun farklı ana bilim dalında ele alındığı görülmektedir. Bu durum söz konusu konuya olan ilginin fazla olduğunu göstermektedir. Diğer yandan, muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konularında ilk tez 1996 yılında işletme anabilim dalında Can Kaymak tarafından “Muhasebede yapılan hata ve hilelerin muhasebe ve muhasebe denetimi yönünden değerlendirilmesi” başlığı ile hazırlanmıştır. Daha sonraki yıllarda da tezler ağırlıklı olarak işletme anabilim dalında yazılmıştır. Diğer yandan muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi, işletme biliminin temel konularındandır. Bu nedenle bu konuda hazırlanan tezler çoğunlukla sosyal bilimler enstitüsü ve işletme ana bilim dalı bünyesinde hazırlanmıştır. Bunun temel nedeni muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunun işletme ana bilim dalının ilgilendiği temel konulardan olmasıdır. Diğer yandan, farklı ana bilim dallarında bu konunun incelenmesi önemli olacaktır. Zira söz konusu ana bilim dallarında muhasebede yapılan hileler ve hile denetimi konusunun ele alınması alana katkı sunacaktır. Özellikle Maliye, Kamu Hukuku, İşletme Yönetimi gibi Ana Bilim Dallarında

muhasabede yapılan hileler ve hile denetimi konusu çeşitli yönleriyle ele alınması literatürdeki boşluğu doldurması bakımından önemlidir.

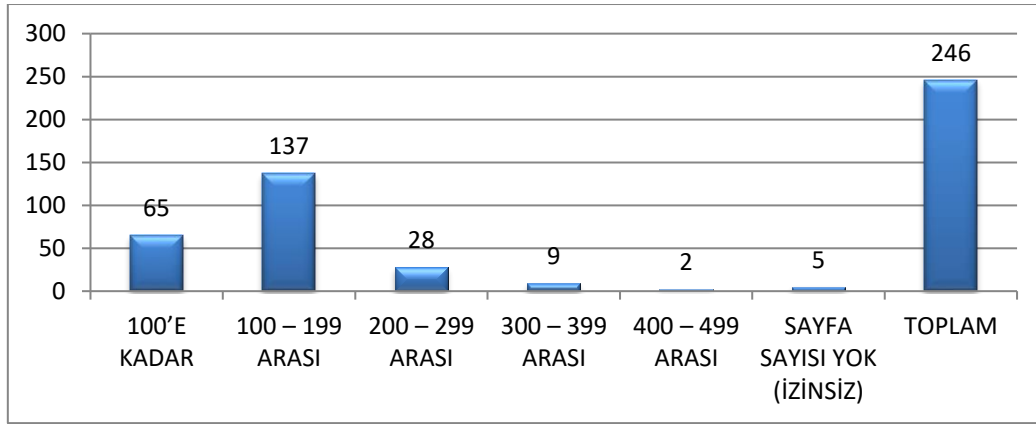
Grafik 5: Tez Yazarlarının Cinsiyet Dağılımı

Grafik 5'te muhasabede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda yazılan tez yazarlarının cinsiyetine göre dağılımı gösterilmiştir. Bu bağlamda tezlerin 111'i kadınlar, 135'i ise erkekler tarafından yazılmıştır. Yüksek lisans tezlerinin % 45'i kadınlar, % 55'i erkekler tarafından yazılmıştır. Doktora tezlerinin % 38'i kadınlar, % 62'si erkekler tarafından yazılmıştır. Genel olarak erkeklerin bu konuda yazdığı tez sayısı daha fazla olmasına rağmen kadınların yüksek lisans tezlerinde doktora tezlerine oranla sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu bulgular, yazarların cinsiyet dağılımının birbirine yakın olmasının akademik araştırmada çeşitliliğin ve verimliliğin artırılması bakımından olumlu bir katkı sunacağını ortaya koymaktadır.

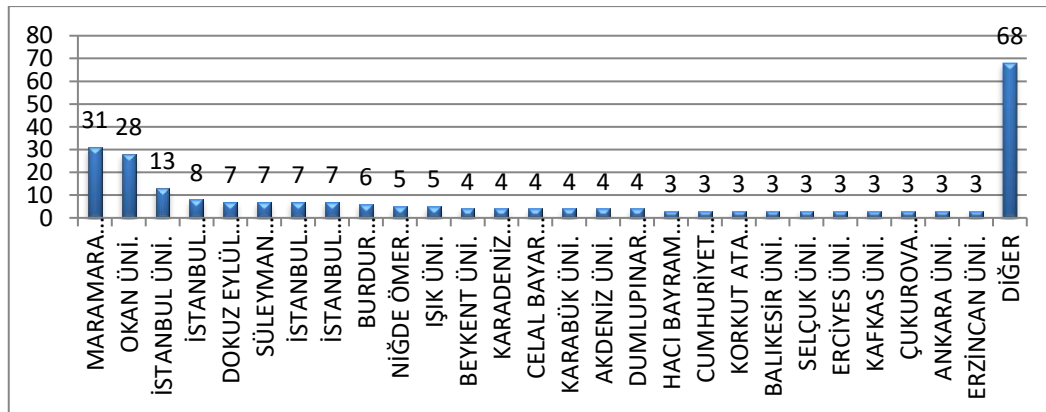
Grafik 6: Tez Danışmanlarının Ünvanlarına Göre Dağılımı

Grafik 6’da yer alan bilgilere göre, tez danışmanlarının 91’i Prof. Dr., 77’si Doç. Dr. ve 78’i Dr. Öğr. Üyesi’dir. Yüksek lisans tezlerinin ünvana göre dağılımı % 31’i Prof. Dr., % 32’si Doç. Dr., % 37’si Dr. Öğr. Üyesidir. Doktora tezlerinin ünvana göre dağılımı % 61’i Prof. Dr., % 26’sı Doç. Dr., % 13’ü Dr. Öğr. Üyesi’dir. Bu bilgilere göre yüksek lisans tezlerinin danışman ünvanları birbirine yakın oranlarda dağılım gösterdiği görülmektedir. Buna karşın doktora tezlerinin danışmanlıkları büyük oranda Prof. Dr.’lar tarafından yürütüldüğü anlaşılmaktadır.

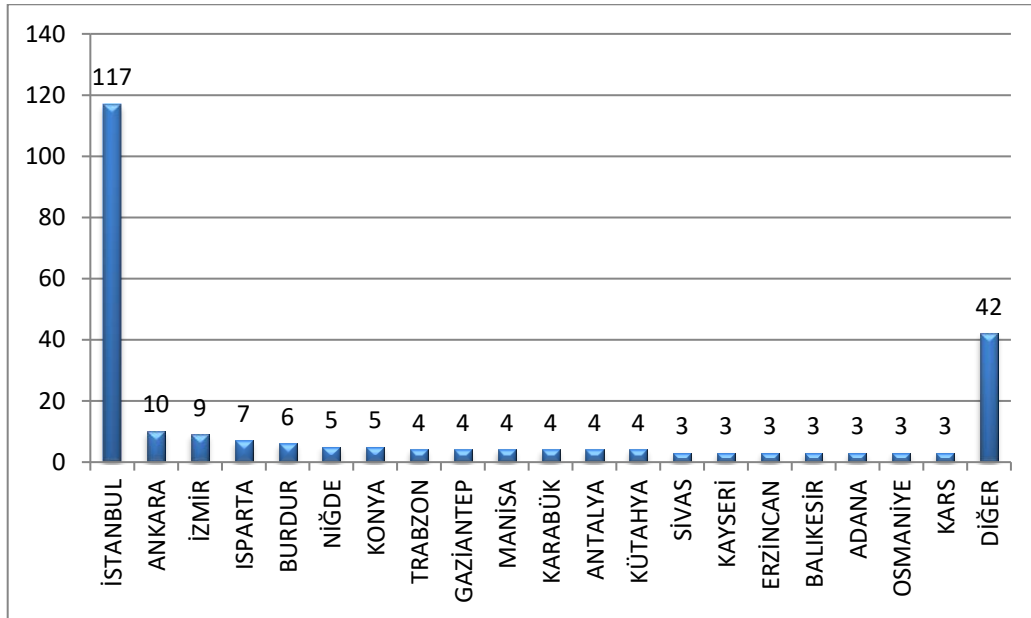
Grafik 7: Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Yazılan tezlerin sayfa sayısı incelendiğinde bu verilere ait bilgiler Grafik 7’de sunulmuştur. Bu bağlamda ilk sırada 100-199 sayfa aralığında 137 adet tez yer almaktadır. 2 tez ise 400-499 sayfa aralığında yazılarak son sırada yer almaktadır. 100’e kadar sayfa sayısına sahip tezlerin sadece 4’ü doktora tezidir. 200 sayfa üzerindeki 39 tezin 9’u yüksek lisans, 30’u doktora tezidir. Buna göre muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda yazılan doktora tezlerinin daha fazla sayfa sayısına sahip olduğu görülmektedir.

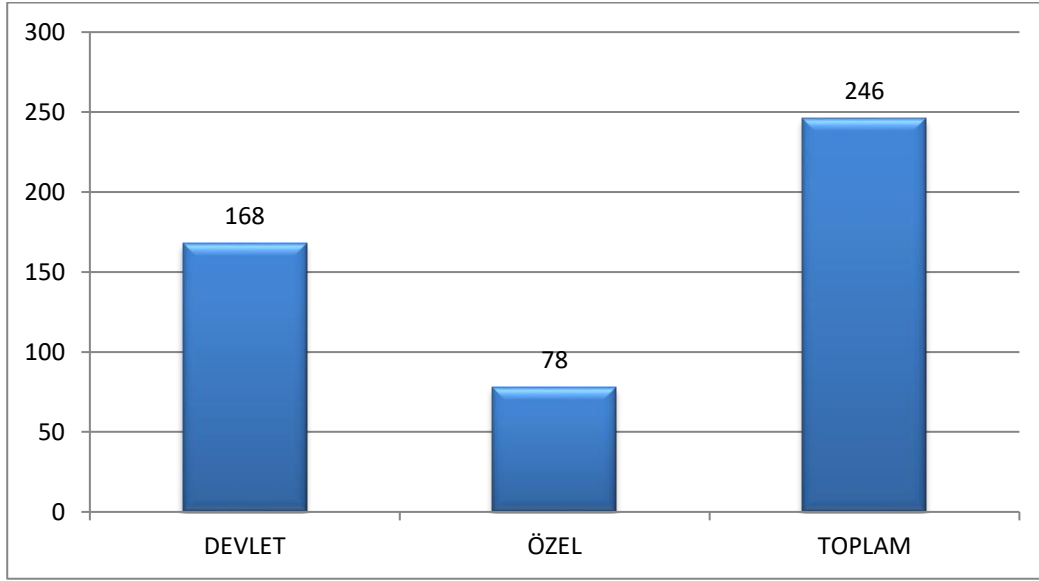
Grafik 8: Tezin Yazıldığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Grafik 8’de tezlerin yazıldığı üniversitelerin dağılımı verilmiştir. Buna göre muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konularında ilk sırada 31 tez yazılan Marmara Üniversitesi yer almaktadır. Ardından 28 tez yazılan Okan Üniversitesi gelmektedir. Ayrıca 68 üniversitede 1 veya 2 defa bu konuda tezin yazıldığı tespit edilmiştir. Bu bulgular, bilimsel çalışma ve akademik çeşitliliğini artırarak akademik çalışmaların genel durumunu ve konuyla ilgili önemli bir perspektif sunması bakımından önemli bir bakış açısı sunmaktadır. Diğer yandan, mevcut üniversitelerin yarısından fazlasında muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konularında tez yazılmasının bu konunun önemli olduğunun ve çok sayıda araştırmacının ilgilendiğinin temel göstergesidir. Bununla birlikte bu araştırmada ele alınan konuda farklı üniversitelerde çeşitli akademisyenlerin danışmanlığında daha fazla tez yazılması alana katkı sunacaktır.

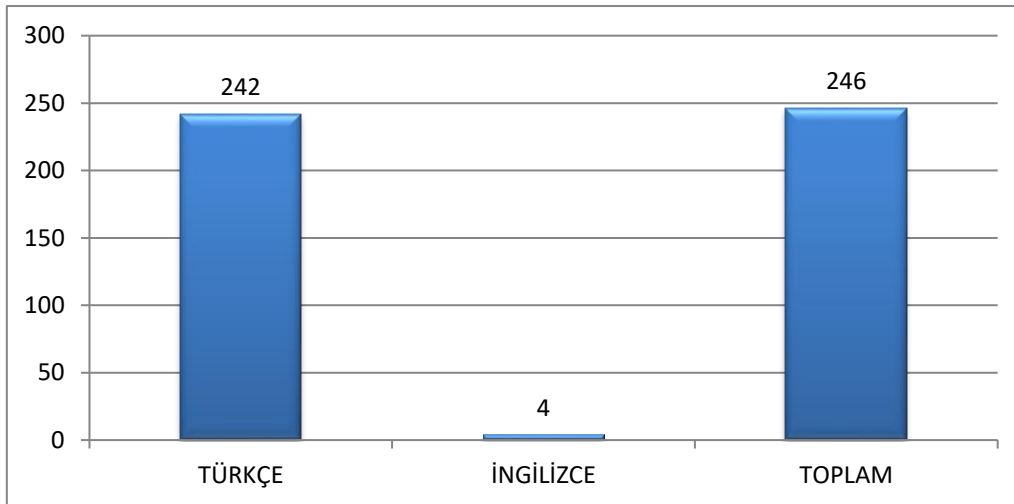
Grafik 9: Tezlerin Yazıldığı Şehirlere Göre Dağılımı

İncelenen tezlerin yazıldığı üniversitelere ilişkin dağılım Grafik 9’da yer almaktadır. Grafiğe göre, İstanbul’da muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda 117 adet tez yazılmış olup, bu sayı toplam tezlerin % 47,5’ini oluşturmaktadır. Diğer taraftan araştırma konusunda yazılan tezlerin genellikle büyükşehir statüsüne sahip nüfusun yoğun olduğu şehirler olduğu anlaşılmaktadır. Bunun nedenleri ise bu şehirlerde üniversite sayısının ve fırsatlarının fazla olması, ticari hayatın daha gelişmiş olması, uygulama yapılmaya daha elverişli olmaları, lisansüstü çalışmaların daha çok desteklemesi ve konunun bu şehirlerde daha fazla araştırılması ihtiyacıdır.

Grafik 10: Tezin Yazıldığı Üniversitelerin Türüne Göre Dağılımı

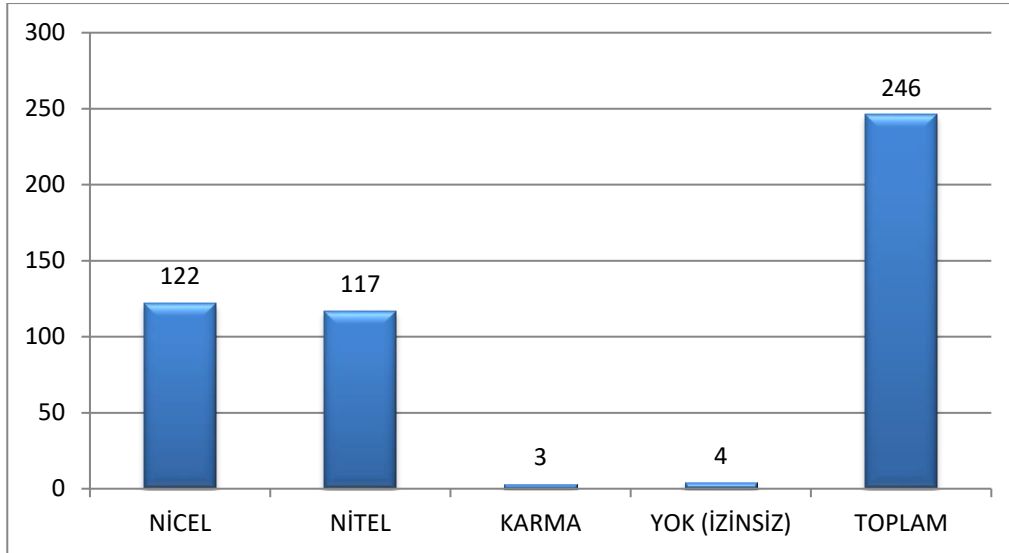
Grafik 10’da tezlerin üniversitelerin türüne göre dağılımları verilmiştir. Buna göre tezlerin 168’i devlet üniversitelerinde, 78’i ise özel üniversitelerde yazılmıştır. Devlet üniversitelerinin bu konuda daha önde olmasına rağmen ülkemizde 208 devlet, 75 özel üniversite bulunmasından dolayı üniversite sayıları ile Grafik 10’da verilen değerlerin orantılı olduğu görülmektedir.

Grafik 11: Tezlerin Yazım Diline Göre Dağılımı

Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin yazım diline ait bilgiler Grafik 11’de sunulmuştur. Buna göre toplam 246 tezin 242’si Türkçe ve sadece 4 tez İngilizce olarak yazılmıştır. İlk yabancı dilde tez İngilizce olarak 2010 yılında Shahmar

Huseynov tarafından Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı'nda yazılan “*Creative Accounting And Fraud*” başlıklı yüksek lisans tezidir. Daha sonraki yıllarda diğer 3 İngilizce tez özel üniversitelerde yazılmıştır. Görüldüğü gibi araştırmacılar genellikle Türkçe dilini tercih ettiği ve yabancı dillerde tez yazımının göz ardı edildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca yabancı dil tercihi sadece İngilizce dili olarak tercih edilmesi üzerinde durulması gereken bir diğer husustur. Bu durum önemli bir eksiklik olup, farklı yabancı dillerde ve kaynaklarla muhasebede yapılan hileler ve hile denetimi konusunda tez yazılması alana katkı sağlayacaktır. Zira yabancı dilde yazılan tez çalışmalarının ulaşabileceği araştırmacı ve atıf sayısı fazla olacaktır. Diğer yandan, ülkemizdeki yabancı dil konusundaki problemler nedeniyle yabancı bir dilde tez hazırlamanın zor olduğu bir gerçektir. Mevcut lisansüstü programların neredeyse tamamının Türkçe eğitim vermesi bu durumu açıklamaktadır.

Grafik 12: Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Grafik 12’de tezlerde kullanılan araştırma yöntemlerinin dağılımı gösterilmektedir. Bu bağlamda 122 tezde nicel yöntem, 117 tezde nitel yöntem ve 3 tezde her iki yöntemin birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanıldığı tespit edilmiştir. Sayısal veriler kullanılarak istatistikî analizlerin yapıldığı nicel araştırma yöntemlerinin sosyal bilimler alanlarında kullanımının son yıllarda daha fazla tercih edildiği ve önemli hale geldiği söylenebilir. Bununla birlikte muhasebe hileleri ile hile denetimi konularında açık uçlu ve karşılıklı iletişim yoluyla veri elde etmeye dayalı nitel araştırma yöntemlerinin de halen oldukça sık tercih edilen bir yöntem olduğu görülmektedir. Ayrıca nicel araştırma yöntemlerine yönelik eğilim çizgisinin artmakta olduğu, teorik çalışmaların ise durağan olduğu söylenebilir. Bu kapsamda ilgili konuda yazılan tezlerde nicel araştırma yöntemlerinin kullanımının önemli seviyede olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Tezlerde Kullanılan Anahtar Kelimelerin Dağılımı

KELİMELER	S	KELİMELER	S
Hile	119	Risk	3
Hata	37	Suç	3
Muhasebe	33	Sürekli Denetim	3
Denetim	32	Vergi	3
Hile Denetimi	25	Veri Madenciliği	3
Bağımsız Denetim	24	Yaratıcı Muhasebe	3
Hileli Finansal Raporlama	23	Yolsuzluk	3
Muhasebe Hileleri	20	Acfé	2
Adli Muhasebe	19	Bağımsız Denetçi	2
İç Denetim	17	Bankacılık	2
İç Kontrol	16	Beden Dili	2
Muhasebe Hilesi	15	Bilgi Teknolojileri	2
Etik	10	Coso	2
İç Kontrol Sistemi	9	Denetçi Sorumluluğu	2
Muhasebe Hata Ve Hileleri	8	Denetim Raporu	2
Muhasebe Denetimi	7	Dış Denetim	2
Muhasebe Hataları	7	Finansal Hile	2
Finansal Tablo Hileleri	6	Finansal Tablo Hilesi	2
Finansal Tablolar	6	Hile Belirtileri	2
Hata Ve Hile	6	Hile Denetim	2
Kurumsal Yönetim	6	Hile Elması	2
Benford Yasası	5	Hile Riskinin Ölçülmesi	2
Denetçi	5	Hile Üçgeni	2
Finansal Raporlama	5	Hilenin Maliyeti	2
Finansal Tablo	4	Hilenin Ortaya Çıkarılması	2
Hile Riski	4	Hilenin Önlenmesi	2
Muhasebe Hatası	4	Hilenin Tespiti	2
Muhasebe Manipülasyonu	4	Hukuk	2
Muhasebe Meslek Mensubu	4	İşletme Yöneticiliği	2
Muhasebede Hata	4	Kırmızı Bayrak	2
Yapay Sınır Ağları	4	Ki-Kare Testi	2
Sorumluluk	4	Kültür	2
Adli Muhasebecilik Mesleği	3	Mali Müşavir	2
Çalışan Hileleri	3	Manipülasyon	2
Finansal Bilgi Manipülasyonu	3	Muhasebe Bilgi Sistemi	2
Hile Algısı	3	Muhasebe Eğitimi	2
İç Denetçi	3	Muhasebeci	2
Meslek Etiği	3	Otel İşletmeleri	2
Meslek Mensubu	3	Tahminleme	2
Muhasebe Kültürü	3	Uluslar Arası İç Denetim Standartları	2
Muhasebe Mesleği	3	Vergi Ceza Hukuku	2
Muhasebe Meslek Mensupları	3	Vergi Kaçakçılığı	2
Muhasebede Hile	3	Vergi Usul Kanunu	2
Önleme	3	Yönetim Hileleri	2

Tablo 1'in devamı: Tezlerde Kullanılan Anahtar Kelimelerin Dağılımı

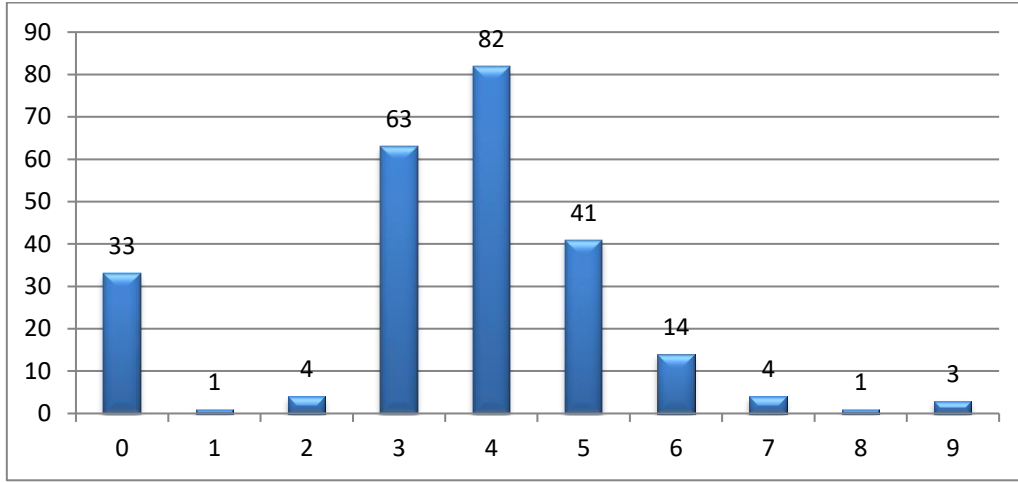
Tezler Kullanılan Diğer Anahtar Kelimeler (250 Adet)
3M Teorisi, Adli Denetim Raporu, Adli Müşavirlik, Ahlak, Aile İşletmeleri, Aile Şirketleri, Analitik İnceleme Prosedürleri, Analitik İnceleme Teknikleri, Analiz, Anonim Şirket, Aracı Değişken, Aracı Kurum, Aykırı Değerlerin Ortaya Çıkarılması, Azerbaycan'da Faaliyet Gösteren İşletmeler, Bağımsız Denetçinin Hile İle İlgili Sorumlulukları, Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu, Bağımsız Denetim Raporu, Bağımsız Denetimin Sorumluluğu, Banka, Bds 240, Beneish, Benford Analizi, Benford Kanunu, Bist 100, Bilgi Uçurma, Bilgisayar Hilesi, Bilişim Teknolojilerindeki Gelişmeler, Bilanço, Bist, Borsa İstanbul, Büyük Denetim Verisi, Büyük Veri, Büyük Veri Analizi, Çapraz Denetim Tekniği, Davranışsal Denetim, Davranışsal Muhasebe, Defter Tutma Yükümlülüğü, Denetçi Bağımsızlığı, Denetçinin Rolü, Denetim Kanıtı, Denetim Raporu Görüş Bildirme, Denetim Standartları, Denetim Teknikleri, Denetim Yazılımları, Denetimde Hile Ve Dijitalleşme, Diskriminant, Dış Denetçi, Dijital Analiz, Dijital Ortam Yetkinlik Unsuru, Dijitalleşme, Döngü, Elektronik Ticaret, Elektronik Ticaretin İşleyişi, Elektronik Ticaretin Muhasebeleştirilmesi, Elektronik Ticaretin Vergilendirilmesi, Elektronik Ticarete Hile Denetimi, Etik Davranış, Etik Eğitimi, Etik İlkeler, Etik Karar Alma, Etik Pozisyon, Etkin İç Kontrol, Etkin Vergi Denetimi, Etkinlik, Farklı Kaynak Kullanımı, Fenomenolojik Araştırma, Finans, Finansal Başarısızlık, Finansal Bilgi, Finansal Rasyo Analizi, Finansal Tablo Analiz Teknikleri, Finansal Tablo Hile Riski, Finansal Tablo Hilelerinin Tespiti, Fon, Gelir Tablosu, Gerze/Sinop, Halka Açık İşletme, Hasılat, Hata Belirtileri, Hata İncelemesi, Hata Ve Hile Denetimi, Hata Ve Hile Karşısındaki Tutumlar, Hesap Hileleri, Hesap Ve Muhasebe Hilesi, Hesap Ve Muhasebe Hilesi Yapma Suçu, Hile Araştırmacılığı, Hile Beklenti Farklılığı, Hile Belirtileri Ve Hile Yöntemleri, Hile Beşgeni, Hile Denetiminde Beklenti Farklılığı, Hile Eğilimi, Hile İncelemesi, Hile Kavramı, Hile Önleme, Hile Risk Değerlemesi, Hile Risk Faktörleri, Hile Riski Analizi, Hile Riski Değerleme, Hile Riski Değerlemesi, Hile Riski Değerlendirilmesi, Hile Riski Değerlendirmesi, Hile Riski Farkındalığı, Hile Riski Kararları, Hile Riski Yönetimi, Hile Tahmin Modellemesi, Hile Tanımlama, Hile Teorileri, Hile Tespit, Hile Tespit Yöntemi, Hile Tespiti, Hile Türleri, Hile Türü Algısı, Hile Vaka Analizi, Hile Ve Usulsüzlük, Hile Ve Usulsüzlük Risk Faktörleri, Hile Ve Usulsüzlük Üçgeni, Hile Yöntemleri, Hilekar, Hilelerin Önlenmesi, Hileli Finansal Tablolar, Hileli Finansal Tabloların Tespiti, Hileli İşlemler, Hilenin Önlenmesi Ve Ortaya Çıkarılması, İç Denetçiyle İş Birliği, İç Kontrol Prosedürleri, İç Kontrol Yapısı, İçerik Analizi, İhbar Davranışı, İmalat Sektörü, İş Tatmini, İşletme, İşletmelerde Hile, Kar Amaçsız İşletmeler, Karar Ağaçları, Karlılık, Kayseri, Kkp, Kobi, Kontrol, Kontrol Öz Değerlendirme, Kurumsal Kaynak Planlaması, Kurumsal Yönetim Endeksi, Kurumsallaşma, Lojistik Regresyon, Lojistik Regresyon Analizi, Makine Öğrenimi, Makine Öğrenme, Makine Öğrenmesi, Mali Analiz, Mali Hizmet Çalışanları, Merkezden Denetim, Mesleki Sorumluluk, Mesleki Şüphencilik, Muhasebe Bilgi Kalitesi, Muhasebe Hileleri Nedeniyle Verilen Cezalar, Muhasebe Hilelerinin Ortaya Çıkarılması, Muhasebe Hileli Kayıtlar, Muhasebe Hukuku, Muhasebe Manipülasyonları, Muhasebe Skandalları, Nepotizm, Nöromuhasebe, Oran Analizi, Ortaya Çıkarma, Örgüt Kültürü, Pareto, Perakende Sektörü, Planlanmış Davranış Teorisi, Pls Sem, Proaktif Denetim Yaklaşımları, Proaktif Yaklaşım, Psikoloji, Rakamsal Analiz, Rasyo Analizi, Risk Tabanlı Denetim, Sağlık Kurumları Yönetimi, Sağlık Sektörü Hileleri, Sap Erp, Sap İç Kontroller, Satın Alma, Satın Alma Teknikleri, Satış, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, Soruşturma, Sosyal Psikoloji, Sosyal Sorumluluk, Stoklar, Suistimal, Suistimal İncelemesi, Süreç Madenciligi, Tekstil, Tespit Yöntemleri Tespiti Ve Önlenmesi Türk İşletmelerinde Hile Riski Türk Ticaret Kanunu, Türk Vergi Mevzuatı, Türkiye, Türkiye Ve Ab Uygulamaları, Vak'a Analizleri, Varlıkların Suistimal Edilmesi Vergi Cezası, Vergi Denetimi, Vergi Matrahı, Vergi Suçu, Vergi Suçu Raporu, Vergi Ziyai, Vergi Ziyai Cezası, Veri Analitiği, Vuk 359, Yapısal Eşitlik Modeli, Yönetim Hilesi, Algi, Bilanço, Çalışan Hilesi, Dijital Uygulamalar, Hile Denetçiliği, Hileler, İhbar, Kültürel Değerler, Meslek Ahlakı, Muhasebe Skandalı, Muhasebede Denetim, Muhasebede Hileleri, Organize Sanayi Bölgesi, Ön Muhasebe, Proaktif Yaklaşımlar, Rotasyon, Sanayi Devrimi, Sayısal Analiz, Sertifikalı Hile Araştırmacısı, Sigorta, Sigorta Hileleri, Sınır Ağları, Suç Ve Cezada Kanunilik, Süreklilik Varsayımı, Banka Muhasebe Hileleri, Suçun Unsurları, Tarım Kredi Kooperatifleri, Tekstil Sektörü, Dava Destekleri, Tutumlar, Uzman Tanıklık, Üretim İşletmeleri, Vaka Analizi, Vergi Kaçakçılığı Suçları, Yalan, Yarı Yapılandırılmış Mülakat, Yolsuzluk Ve Suistimal Denetçiliği, Yönetim, Adli Vakalar.

Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konuları için en çok kullanılan anahtar kelimeler Tablo 1'de sunulmuştur. Ayrıca tablonun altında birer defa kullanılan anahtar kelimeler yer almaktadır. Bu bağlamda sırasıyla hile 119, hata 37, muhasebe 33 ve denetim 32 defa kullanılarak en çok tercih edilen anahtar kelimeler olmuştur. Söz konusu ilk 4 anahtar kelimenin de diğer anahtar kelimelere bir referans niteliği taşıdığı ve birçoğunun bu 4 kelimeden üretildiği görülmüştür. Bu sonucun temel nedeni ilgili kavramların araştırma konusunun başlığı olmasıdır. Diğer yandan, araştırma konularının kelimelerle ifade edilmesine imkân sağlayan ve araştırma konularının kaynaklar ile eşleştirme işlevini yerine getiren anahtar kelimelerin kullanımı son derece önemlidir. Diğer yandan, araştırma başlığında

bulunan kelimelerin haricinde incelenen tezlerde anahtar kelime olarak en çok kullanılan kavramlar ise “muhasabe manipülasyonu, muhasabe meslek mensubu, yapay sinir ağları, sorumluluk, adli muhasebecilik mesleği, çalışan hileleri, finansal bilgi manipülasyonu”dur. Bu sonuçlar konuyla ilgili gelecekte yapılacak araştırmalara genel bir perspektif sunması ve bu yolla araştırmacılara rehber niteliğinde referans bir çalışmanın oluşturulması açısından önemlidir. Bununla birlikte anahtar kelimeler içerisinde Meslek Mensubu Ki-Kare Testi, Yapay Sinir Ağları, Çalışan Hileleri gibi kavramların sıklıkla kullanılması incelenen tezlerde nicel araştırma yöntemlerinin yoğunlukta kullanıldığının göstergesidir. Bu bilgiler kapsamında Şekil 1’de anahtar kelime kullanımı yoğunluğuna göre makalelerde kullanılan anahtar kelimeler kullanılarak wordArt ile oluşturulan kavram yoğunluk haritalarını göstermektedir.

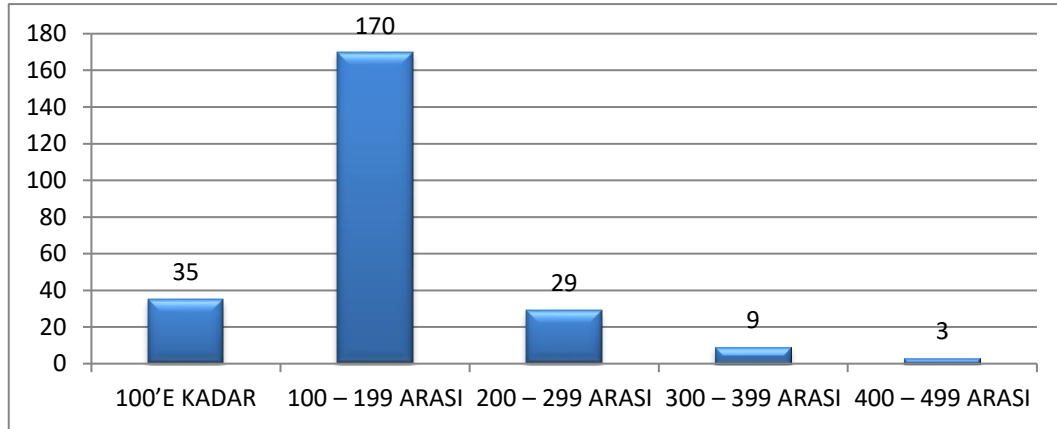

Şekil 1: Anahtar Kelimelerin Kullanım Sıklığına Dair Yoğunluk Haritası

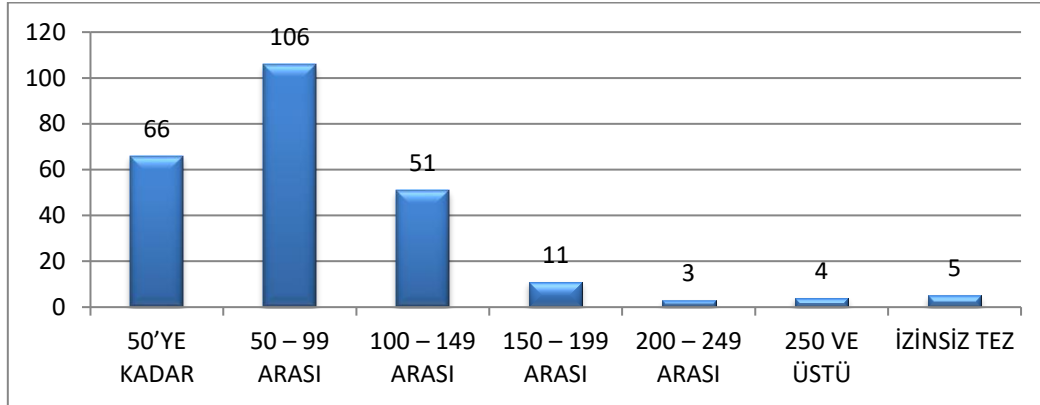
Grafik 13: Tezlerin Anahtar Kelime Sayılarına Göre Dağılımı

Grafik 13'te tezlerde kullanılan anahtar kelime sayılarının dağılımı gösterilmektedir. Buna göre 82 defa 4 adet anahtar kelime sayısı kullanılmıştır. Bunu sırasıyla 63 defa kullanılan 3 anahtar kelime ve 41 defa kullanılan 5 anahtar kelime takip etmektedir. Böylece araştırmacıların en çok kullandığı ana kelime sayılarının 3, 4 ve 5 olduğu görülmektedir. Ayrıca tezlerin 33'ünde hiç anahtar kelime kullanılmamış buna karşın 3 tezde ise 9 adet anahtar kelime kullanılarak en fazla sayıya ulaşılmıştır. Anahtar kelime kullanmama tercihi tezlerin yazıldığı ilk yıllarda yoğunluk göstermiş son yıllarda yazılan tezlerin büyük çoğunluğunda en az bir anahtar kelime kullanılmıştır. 2015 yılında sonra yazılan tezlerin sadece 5'inde anahtar kelime kullanılmamıştır.

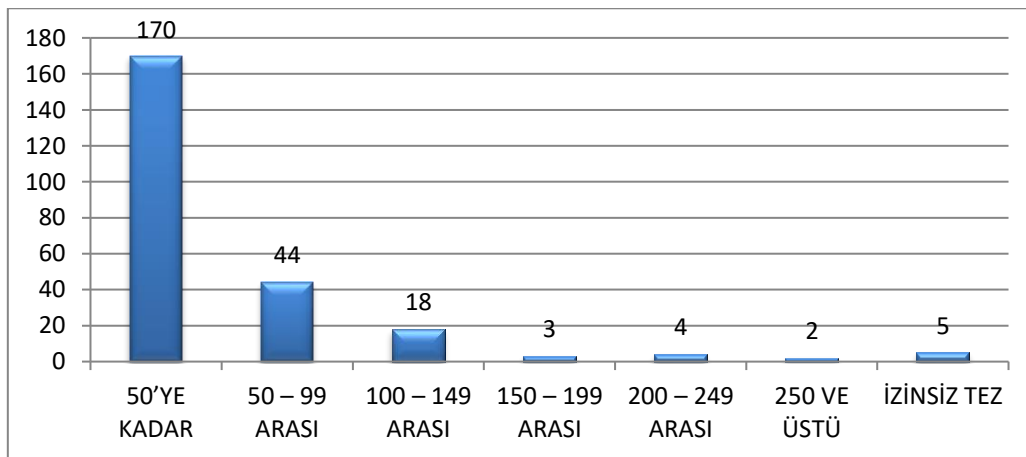
Grafik 14: Tezlerin Toplam Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Grafik 14'te sunulan veriler incelendiğinde tezlerin 170'inin toplam sayfa sayısı 100-199 aralığında yer almaktadır. Ayrıca 35 tezin toplam sayfa sayısı 100'e kadar ve 29 tezinde toplam sayfa sayısı 200-299 aralığında olduğu tespit edilmiştir.

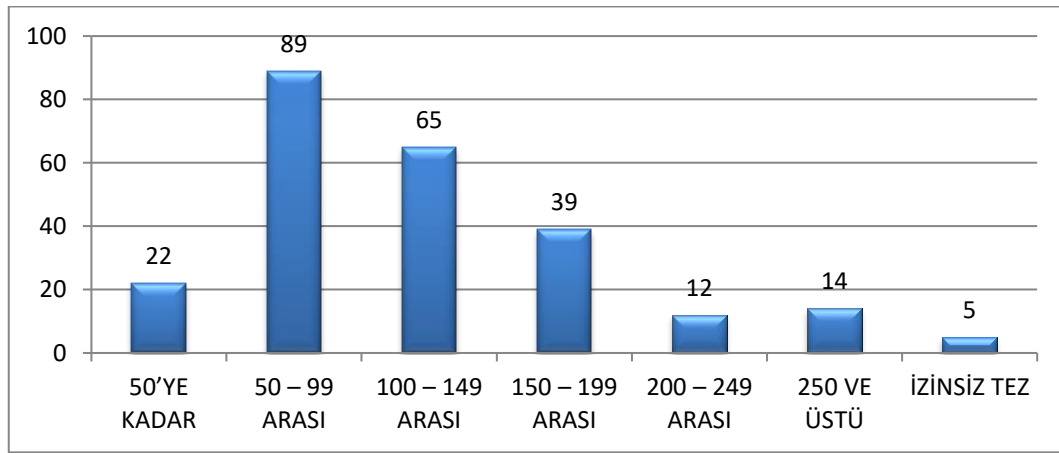
Grafik 15: Tezlerin Yerli Kaynak Sayılarına Göre Dağılımı

Grafik 15'te tezlerin yerli kaynak kullanımına ait dağılımı gösterilmektedir. En fazla yerli kaynak kullanım sayısı 50-99 aralığında olduğu, en az kullanımın ise 200-249 aralığında olduğu görülmüştür. Muhasebe hileleri ile hile denetimi konusunda 413 yerli kaynak kullanılarak ilk sırada yer alan tez, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muhasebe ve Denetim Anabilim Dalı'nda İpek Yaylalı tarafından yazılan "*Pandemi Döneminde Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Hile Denetimi İle İç Kontrol Yapısı Üzerindeki Etkisi. Borsa İstanbul (BİST) İşletmeleri İle İlgili Bir Uygulama*" başlıklı doktora tezidir. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı'nda Nihal Aktaş tarafından yazılan "*Makine Öğrenmesi Algoritmaları İle Mali Tablolarda Hile Analizi*" başlıklı yüksek lisans tezi ile Yaşar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı'nda Mustafa Reha Okur tarafından yazılan "*Predicting Fraudulent Financial Activities Through Neural Network Algorithms*" başlıklı doktora tezlerinde hiç yerli kaynak kullanılmamıştır.

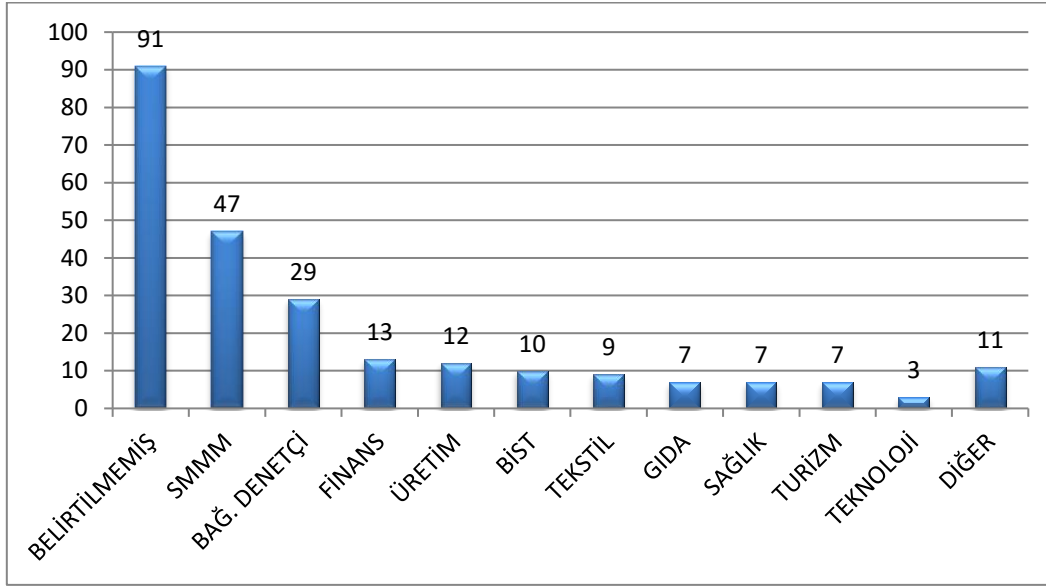
Grafik 16: Tezlerin Yabancı Kaynak Sayılarına Göre Dağılımı

Araştırma bulguları sonucunda hazırlanan tezlerin yabancı kaynak kullanımına ait analiz verileri Grafik 16’da sunulmuştur. Bu bağlamda en fazla yabancı kaynak kullanım sayısı 50’ye kadar aralığında gerçekleşmiştir. En az kullanım ise 250 ve üstünde gerçekleşmiştir. Muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konusunda 281 yabancı kaynak kullanılarak ilk sırada yer alan tezin Yaşar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı’nda Mustafa Reha Okur tarafından yazılan “*Predicting Fraudulent Financial Activities Through Neural Network Algorithms*” başlıklı doktora tezi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 18 tezde hiç yabancı kaynak kullanılmadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte konuyla ilgili gelecekte yapılacak tezlerde yabancı kaynakların kullanılması tezlerin kalitesinde büyük rol oynayacaktır.

Grafik 17: Tezlerin Toplam Kaynak Sayılarına Göre Dağılımı

Grafik 17 incelendiğinde hazırlanan tezlerde en fazla toplam kaynak kullanım sayısının 50-99 aralığında olduğu, en az kullanımının ise 200-249 aralığında olduğu anlaşılmaktadır. Muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konusunda yazılan tezlerde toplam 688 kaynak kullanılarak ilk sırada yer alan tez, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muhasebe ve Denetim Anabilim Dalı’nda İpek Yaylalı tarafından yazılan “*Pandemi Döneminde Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Hile Denetimi ile İç Kontrol Yapısı Üzerindeki Etkisi. Borsa İstanbul (BİST) İşletmeleri ile İlgili Bir Uygulama*” başlıklı doktora tezidir. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı’nda Cem Akkılıç tarafından yazılan “*Muhasebe Hata Ve Hilelerinin Meslek Etiği Açısından Değerlendirilmesi İle Örnek Bir Uygulama*” başlıklı yüksek lisans tezinde toplam 21 kaynak kullanılarak en az kaynak kullanılan tez olmuştur.

Grafik 18: Tezlerin Araştırma Sektörlerine Göre Dağılımı

Grafik 18’de araştırma konularının yapıldıkları sektörler göre dağılımı gösterilmektedir. Buna göre muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda yazılan tezler 47 defa muhasebe meslek mensuplarına, 29 defa bağımsız denetçilere ve 13 defa finans sektörüne uygulanmıştır. Tezlerde araştırma konusu için tercih edilen sektörlerin ağırlıklı olarak muhasebe, denetim ve finans alanında olmasının sebebi muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda uygulayıcı konumunda olan meslek mensuplarının bilgi ve tecrübelerinden yararlanmak olduğu söylenebilir. Ayrıca 91 tezde sektör belirtilmemiştir.

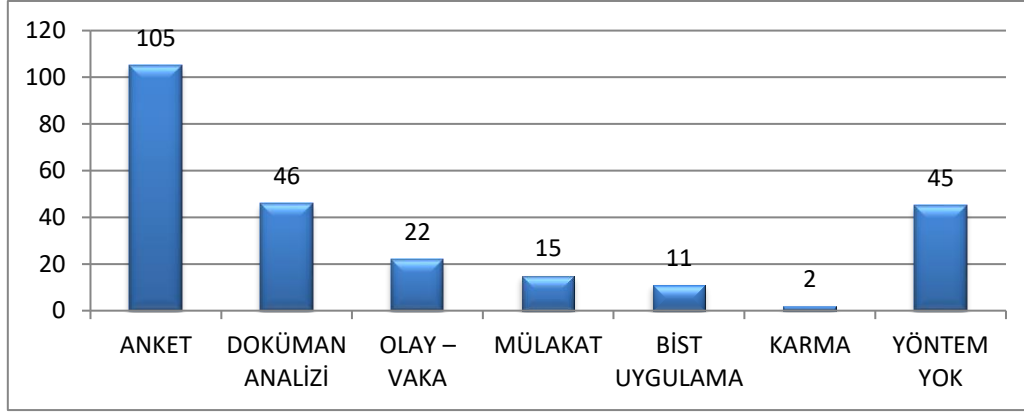
Tablo 2: Tezlerin Ele Aldığı Konulara Göre Dağılımı

KONULARIN DAĞILIMI	S	KONULARIN DAĞILIMI	S
Hile	50	Finansal Tablo Hileleri	3
Hile Denetimi	29	İç Denetçi	3
Muhasebe Hata Ve Hileleri	28	Muhasebe Hilesi	3
Hata	24	Veri Madenciliği	3
İç Kontrol	23	Yaratıcı Muhasebe	3
Hileli Finansal Raporlama	20	Aile İşletmeri	3
Muhasebe Meslek Mensupları	20	Denetçi Sorumluluğu	2
Adli Muhasebe	18	Bilgi Teknolojileri	2
Muhasebe Hileleri	17	Turizm	2
Bağımsız Denetim	14	Denetim Standartları	2
Etik	11	Finansal Bilgi Manipülasyonu	2
İç Denetim	10	Finansal Tablo Hilelerinin Tespiti	2
Kurumsal Yönetim	8	Gıda Sektörü	2
Hile Riski	8	Hilenin Önlenmesi Ve Tespiti	2
Hile Tespiti	8	İhbar	2
Hilenin Önlenmesi	7	İşletme Yöneticilerinin Sorumluluğu	2

Bağımsız Denetçi	6	Muhasebe Hilelerinin Önlenmesi	2
Finansal Tablolar	6	Makine Öğrenmesi	2
Bist	5	Meslek Etiği	2
Finansal Raporlama	5	Meslek Mensubu Tutumu	2
Muhasebe Denetimi	5	Mesleki Hile	2
Çalışan Hileleri	5	Muhasebede Hata Ve Hile Algısı	2
Muhasebede Hata Ve Hile	4	Proaktif Yaklaşımlar	2
Benford Yasası	4	Vergi Hukuku	2
Hile Riskinin Ölçülmesi	4	Denetimde Hata Ve Hile	2
Muhasebe Kültürü	4	Yapay Sinir Ağları	2
Yolsuzluk	4	Yönetim Hileleri	2
Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu	3	Vergi Mevzuatı	2
Tezlerde Kullanılan Diğer Konular (140 Adet)			
Adli Denetim, Adli Denetim Mesleği, Algı, Bağımsız Denetçiler, Bağımsız Denetçilerin Mesleki Şüphecililiği, Bağımsız Denetim Raporları, Bağımsız Denetimde Hile Ve Usulsüzlükler, Bankacılık, Bankalarda Hata Ve Hile, Bankalarda Hile Denetimi, Beden Dili, Benford Yöntemi, Bilgi İşlem, Bilgi Uçurma, Büyük Veri Analitiği, Coso Modeli, Davranışsal Denetim, Davranışsal Muhasebe, Denetçi, Denetçi Bağımsızlığı, Denetim, Denetim Hata Ve Hilelerin Önlenmesi, Denetim Kavramı, Denetim Yazılımı, Denetimde Beklenti Farklılığı, Denetimde Hilenin Tespiti, Denetimin Yürütülmesi, Dış Denetçi, Dış Denetim, Dijital Uygulamalar, Dijitalleşme, Elektronik Ticaret, Etik Eğitimi, Finansal Başarı, Finansal Hile, Finansal Tablo Hilesi, Finansal Tablo Ve Hileleri, Finansal Tablo Verileri, Finansal Tablolarda Hile, Finansal Tablolarda Hile Riski, Finansal Tablolarda Hile Ve Manipülasyon, F-Skor Modeli, Halka Açık İşletme, Hâsılat Döngüsü, Hastane Uygulaması, Hile Algısı, Hile Araştırmacılığı, Hile Belirtileri Ve Alınan Önlemler, Hile Beşgeni Teorisi, Hile Bulma Konusundaki Tutumlar, Hile Eğilim Düzeyi, Hile İncelemesi, Hile Konusunda İç Denetçi İle İş Birliği, Hile Nedenleri, Hile Risk Faktörü, Hile Riski Değerlemesi, Hile Soruşturması, Hile Tahmini, Hile Teorileri, Hile Tespiti Ve Analizi, Hile Ve Manipülasyonların Önlenmesi, Hile Yönetimi, Hilekar, Hilenin Tespiti Ve Önlenmesi, Hileli Finansal Aktivite, Hileli Finansal Raporlamanın Engellenmesi, Hilenin Tespiti Ve Önlenmesi, Hileyi Önlemeye Yönelik Denetim Teknikleri, Hizmet Çalışanlarının Sorumluluğu, İç Denetçilerin Sorumluluğu, İç Denetim Süreci, İç Denetimin Etkinliği, İstatistiksel Yöntemler, İş Tatmin Düzeyi, İşletmelerde Hata Hile, İşletmelerde Hile, İşletmelerde Hile Tespiti, Kalite Kap Kurumsal Kaynak Planlama Sistemi, Kar Amaçsız İşletmeler, Karlılık Oranları, Kobi, Kontrol Öz Değerlendirme, Kurumsal Kaynak Planlaması, Kültür, Mali Tablolarda Hile, Merkezden Denetim, Meslek Ahlakı, Meslek Mensubu Görüşleri, Muhasebe, Muhasebe Bilgi Kalitesi, Muhasebe Bilgi Sistemi, Muhasebe Denetiminde Hata Ve Hileler, Muhasebe Denetiminde Hileler, Muhasebe Etiği, Muhasebe Hata Ve Hilelerin Tespiti, Muhasebe Hile, Muhasebe Hile Denetimi, Muhasebe Hileleri Tarihi, Muhasebe Hileleri Ve Önlenmesi, Muhasebe Hilelerinin Ortaya Çıkarılması, Muhasebe Manipülasyonu, Muhasebe Yolsuzlukları, Muhasebeci, Muhasebede Hata Ve Hilelerin Önlenmesi, Muhasebede Hile, Muhasebede Hata Ve Hile Algısı, Nöromuhasebe, Ön Muhasebe, Önleme Ve Tespit, Örgütsel Kültür, Pareto Analizi, Personel Algısı, Planlanmış Davranış Teorisi, Psikoloji, Rasyo Analizi, Sağlık Kurumları, Satın Almada İç Kontrol, Serbest Muhasebeci Ve Mali Müşavirlerin Hata Ve Hilelere Karşı Tutumu, Sigorta Hileleri, Sorumluluk, Sosyal Psikoloji, Sürekli Denetim, Sürekli Hile Denetimi, Tekstil, Tms 8, Tmsf, Türk Ticaret Kanunu, Türkiye Ve Ab Uygulamaları, Vak'a Analizleri, Vergi, Vergi Ceza Hukuku, Vergi Denetimi, Vergi Kaçakçılığı, Vergi Kanunu, Vergi Matrahı, Vergi Usul Hukuku, Vergi Usul Kanunu, Yapısal Eşitlik Modeli, Yatırım Hilesi.			

Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konuları için en sık ele alınan konular ayrıntılı olarak de Tablo 2’de sunulmuştur. Ayrıca tablonun altında birer defa ele alınan konular yer almaktadır. Buna göre sırasıyla hile 50, hile denetimi 29, muhasebe hata ve hileleri 28 ve hata 24 defa kullanılarak en çok ele alınan konular olmuştur. Ele alınan konularda ağırlıklı olarak hata, hile, muhasebe ve denetim konuları yer almaktadır. Bu konular tezlerin içeriklerinde ayrıntılı bir şekilde açıklanarak nicel ve nitel analizlerle anlamlı sonuçlar çıkararak bilgi kullanıcılarına sağlıklı bir yol gösterici olmaktadır. Bu araştırmada incelenen tezlerin konu

bakımından ele alınması ilgili alandaki araştırma konularının durumunu, bilimsel çeşitliliği ve eğilimleri ortaya konularak alandaki eksikliklerin belirlenmesi bakımından katkı sunacaktır.

Grafik 19: Tezlerin Veri Toplama Yöntemlerine Göre Dağılımı

İncelenen tezlerin veri toplama yöntemleri incelendiğinde elde edilen verilere ilişkin bilgiler Grafik 19’da sunulmuştur. Buna göre, hazırlanan tezlerde en çok kullanılan yöntem 105 defa ile anket yöntemi olmakla birlikte doküman analizi şeklinde veri elde etme yöntemi de 46 defa kullanılmıştır. Ayrıca 45 tezde herhangi bir veri toplama yöntemi kullanılmamıştır. Bu bulgular, konuyla ilgili mevcut literatürde yaygın olarak kullanılan araştırma yöntemlerini ortaya koyması ve araştırmacıları konu bakımından yönlendirmesi ile bilimsel çalışmaların genel bir görünümünü ortaya koyması bakımından önemlidir.

Tablo 3: Tezlerde Kullanılan Analiz Yöntemlerinin Dağılımı

ANALİZ TEKNİĞİ	S	ANALİZ TEKNİĞİ	S
Anova	53	Lojistik Regresyon	9
T-Testi	52	Faktör Analizi	8
Frekans Analizi	34	Yüzde Analizi	8
Korelasyon	21	Posthoc Testi	7
Mann Whitney Testi	20	Yapay Sinir Ağları	7
Kruskal - Wallis Testi	18	Scheffe	3
Ki Kare Testi	16	Pearson Korelasyon	2
Benford Yöntemi	10	Tanımlayıcı İstatistik	2
Tukey Testi	10	Yapısal Eşitlik Modeli	2
Regresyon Analizi	9		
Tezlerde Kullanılan Diğer Yöntemler (14 Adet)			
Beneish Modeli, Betimsel Analiz, Binomial Z Testi, Destek Vektör Makinesi, Diskriminant Analizi, Friedman Testi, Karar Ağacı, Kümeleme Analizi, Parametrik Olmayan Analiz, Pareto Testi, Proaktif Teknik, Sperman Korelasyon Testi.			

Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konuları için kullanılan yöntemlerin tamamı Tablo 3’te sunulmuştur. Ayrıca tablonun altında tezlerde birer defa kullanılan yöntemler yer almaktadır. Buna göre tezlerde sırasıyla Anova 53, T-Testi 52, Frekans Analizi 34 ve Korelasyon 21 defa kullanılarak en çok kullanılan yöntemler olmuştur.

4. Sonuç

Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konuları özellikle son 20 yılda alan yazınında önemli araştırma konularından biri olarak görülmektedir. Bu çalışmada konuyla ilgili Türkiye’de yayımlanmış olan lisansüstü tezlerde muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konuları nasıl ele alındığı bibliyometrik analiz yöntemiyle ele alınmıştır. Bu konuda genel bir perspektif sunmanın yanında konuyla ilgili çalışma yapacak araştırmacılar ve lisansüstü öğrenciler için ilgili literatürün genel durumun belirlenmesi bu yolla rehber niteliğinde referans bir araştırmanın oluşturulması araştırmanın ana amacını oluşturmaktadır. Ayrıca analiz bulguları, mevcut entelektüel bilgi birikiminin hangi konulara yoğunlaşması gerektiği konusunda araştırmacılara rehberlik yapacaktır. Bibliyometrik araştırmalarla belirli alanlarda ve konularda makale, kitap, bildiri, tez gibi çeşitli bilimsel araştırmaların bibliyometrik profilleri ortaya konulmuştur. Yapılan literatür incelemesi sonucunda muhasebe ve denetim konusunda çok sayıda bibliyometrik çalışma yapılmasına rağmen muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konulu bibliyometrik bir araştırmanın çok sınırlı sayıda olduğu görülerek literatüre katkı sağlamak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen bulguların literatüre katkı sunması beklenmektedir. Ayrıca muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi konusunda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara ve öğrencilere rehber olacak olması bakımından katkı sunmaktadır.

Bu bağlamda 22.07.2024 tarihi itibarıyla YÖK Tez Merkezinde muhasebe yapılan hileler ile hile denetimi anahtar kavramı taratılarak 246 adet lisansüstü teze ulaşılmıştır. Söz konusu tezler birçok değişken kapsamında incelenmiş, bibliyometrik analiz (içerik analizi) yapılarak çeşitli bulgular elde edilmiş ve bunlar yorumlanmıştır. Söz konusu lisansüstü tezler bibliyometrik analiz yöntemiyle yazarların cinsiyetine, yayın yıllarına, yayınlandıkları üniversitelere, enstitülere, araştırma yöntemlerine, ana bilim dallarına, anahtar kelimelerine, konularına, danışman unvanına, türüne, yazıldığı dillere, sayfa sayılarına, üniversite türüne, yayınlandıkları şehirlere ve konularına gibi farklı değişkenler kapsamında incelenmiştir. 1996-2024 yılları arasında muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda hazırlanan tezlerin bibliyometrik analiz yöntemiyle ele alınan bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır; 1996 ve 2024 yılları arasında yazılan 246 tezin 199’u yüksek lisans, 47’si ise doktora tezlerinden oluşmaktadır. Hazırlanan tezler genel olarak değerlendirildiğinde 1996 yılından 2010 yılına kadar az sayıda tez çalışması yapıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu yıllar içerisinde en fazla 25 ve 26 adet tezle 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yayımlanmıştır. En az tez sayısı ise 1 teze 1996, 2000, 2001 ve 2005 yıllarında yayımlanmıştır. Tezlerin 111’i

kadınlar, 135'i ise erkekler tarafından yazılmıştır. Yüksek lisans tezlerinin % 45'i kadınlar, % 55'i erkekler tarafından yazılmıştır Doktora tezlerinin % 38'i kadınlar, % 62'si erkekler tarafından yazılmıştır. Tezlerin 219'u sosyal bilimler enstitülerinde yazılmıştır. Lisansüstü eğitim enstitülerinde 23, lisansüstü programlar enstitülerinde 2, sağlık bilimleri ve fen bilimleri enstitülerinde de ise 1'er tez yazılmıştır. Tezlerin 209'u İşletme Anabilim Dalı'nda yazılmıştır. Ayrıca muhasebede yapılan hileler ve hile denetimi konusunun farklı ana bilim dalında ele alındığı görülmektedir. Tez danışmanlarının 91'i Prof. Dr., 77'si Doç. Dr. ve 78'i Dr. Öğr. Üyesi'dir. Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konularında ilk sırada 31 tez yazılan Marmara Üniversitesi yer almaktadır. Ardından 28 tez yazılan Okan Üniversitesi gelmektedir. Ayrıca 68 üniversitede 1 veya 2 defa bu konuda tezin yazıldığı tespit edilmiştir. İstanbul'da muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda 117 adet tez yazılmış olup, bu sayı toplam tezlerin % 47,5'ini oluşturmaktadır. Tezlerin 168'i devlet üniversitelerinde, 78'i ise özel üniversitelerde yazılmıştır. Toplam 246 tezin 242'si Türkçe ve sadece 4 tez İngilizce olarak yazılmıştır. Sırasıyla hile 119, hata 37, muhasebe 33 ve denetim 32 defa kullanılarak en çok tercih edilen anahtar kelimeler olmuştur. Söz konusu ilk 4 anahtar kelimenin de diğer anahtar kelimelere bir referans niteliği taşıdığı ve birçoğunun bu 4 kelimedenden üretildiği görülmüştür. Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda yazılan tezler 47 defa meslek mensuplarına, 29 defa bağımsız denetçilere ve 13 defa finans sektörüne uygulanmıştır. Hazırlanan tezlerde en çok kullanılan yöntem 105 defa ile anket yöntemi olmakla birlikte doküman analizi şeklinde veri elde etme yöntemi de 46 defa kullanılmıştır. Ayrıca 45 tezde herhangi bir veri toplama yöntemi kullanılmamıştır.

Bu çalışmada sadece muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda hazırlanan lisansüstü tezler incelenmiştir. Ayrıca bu konuda hazırlanan tezlerin bibliyometrik profilinin incelendiği bir çalışmaya rastlanılmadığından araştırma bulguları karşılaştırılamamıştır. Diğer yandan araştırma analizi sonucunda elde edilen bulgular, muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi alanında gelecekteki bilimsel çalışmalar için önemli bir perspektif sunmakta ve konu seçimi, yöntem seçimi ve ilgili konu ile anahtar kelimeler hususunda rehberlik sağlamaktadır. Ayrıca muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi alanında hazırlanan tezlerin bibliyometrik profilinin incelendiği bu çalışmada çalışacak araştırmacılara ve lisansüstü öğrencilere rehber nitelikte olacağı düşünülmektedir. Söz konusu konuda lisansüstü tezlerin güncel durumunu ve görünümünü yansıtan bu araştırma bu konuya dikkat çekmesi bakımından önemlidir. Konuyla ilgili gelecekte yapılacak çalışmalarda uluslararası tezler incelenerek, ulusal tezlerle karşılaştırma yapılarak literatüre katkıda bulunulabilir. Ayrıca lisansüstü tezlerle makale, kitap, bildiri gibi diğer akademik yayınlarla karşılaştırma yapılabilir. Muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusunda hazırlanan tezlerde kullanılan yöntemler, konuları ve kaynakçaları açısından daha detaylı incelenebilir. Bununla birlikte yapılacak çalışmalarda tezlerin amaçları ve sonuçları değerlendirilerek muhasebede yapılan hileler ile hile denetimi konusuna yönelik genel kapsam oluşturulabilir ve hangi yönlerden incelendiği belirlenerek konu derinlemesine araştırılabilir.

Kaynakça

- Akçay, S. ve Uysal, M. (2019). Hile denetimi ile bağımsız denetim arasındaki ilişkinin boyutları. *Turkish Studies*, 14(2), 49-65.
- Aksoy, T. (2006). *Tüm yönleriyle denetim: AB ile müzakere uyum sürecinde denetimde yeni bir paradigma*. (2. Baskı), Ankara: Yetkin Yayınları.
- Bozkurt, N. (2016). *İşletmelerin kara deliği hile: çalışan hileleri*. (3. Baskı), İstanbul: Alfa Yayınları.
- CIIA (Chartered Institute of Internal Auditors) (2011), “Definition of Internal Auditing Code of Ethics”, International Standardsforthe Professional Practice of Internal Auditing, United Kingdom.
- Çankaya, F. ve Gerekan, B. (2009). Hile denetçiliği mesleği ve sertifikalı hile denetçiliği mesleki standartları ve ahlak kuralları. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (28), 93-108.
- Doğan, S. ve Kayakıran, D. (2017). İşletmelerde hile denetiminin önemi. *Maliye ve Finans Yazıları Dergisi*, (108), 167-187.
- Emir, M. (2008). Hile denetimi. *Mali Çözüm Dergisi*, (86), 109-120.
- Murathan, G., Murathan, F.ve Bozyılan, E. (2020). “Fiziksel aktivite” konulu tezlerin bibliyometrik analizi (2002-2019). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 158-167.
- Özçelik, H. ve Gürbüz, C. (2020). Hile denetimi ve finansal bilgi manipülasyonu üzerine yayınlanan ulusal çalışmaların bibliyometrik analiz tekniği ile incelenmesi. *Güncel Muhasebe Çalışmaları* (1-18). Ankara: Akademisyen Yayınevi.
- Pehlivanlı, D. (2011). *Hile denetimi metodolojisi ve raporlama*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Selimoğlu, S. ve Altunel, M. (2019). Finansal tablo sahtekarlığı ve sahtekarlık denetimi hakkında hazırlanan yüksek lisans/doktora tezleri: Türkiye’de 2008-2018 yılları arasındaki akademik literatür. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 2019 Özel Sayı, 127-140
- Yaylalı, İ. (2023). Pandemi döneminde kurumsal yönetim uygulamalarının hile denetimi ile iç kontrol yapısı üzerindeki etkisi. Borsa İstanbul (BİST) işletmeleri ile ilgili bir uygulama. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yürekli, F. (2020). Hile denetiminde bilgi teknolojilerinin yeri ve önemi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Etik Beyanı: Yazarlar, bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu beyan etmektedirler. Bilimsel etik konuları ile ilgili aksi bir durumun tespiti halinde tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına ait olup, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Bibliometric Analysis of Graduate Theses on Accounting Fraud and Fraud Auditing

Extended Abstract

1. Introduction

As a result of bibliometric analysis, which means the examination of scientific information sharing tools such as theses, books, articles, journals with mathematical and statistical methods, various data on scientific studies such as theses, books, articles, journals, which are scientific production media, can be obtained and the scientific efficiency of these studies can be measured. Until now, there has not been an academic study on accounting frauds and fraud auditing using bibliometric analysis method. In this context, the research in question is important in terms of being the first example of the subject and will guide similar studies to be conducted in the future in terms of method and will allow comparisons to be made. In the research aiming to reveal the bibliometric profile of accounting frauds and fraud auditing, 246 postgraduate theses published between 1996 and 2024 were analysed within the scope of various content features such as author, year, type, institute, university, gender, university, consultant, research methods, number of pages, keywords.

2. Method

In this study, bibliometric analysis method was used in order to create a bibliometric profile by examining the development of postgraduate theses on frauds in accounting and fraud auditing over time within the scope of various features. Bibliometric analysis, which is one of the qualitative research methods, can be explained as a numerical examination of scientific studies prepared in a certain field in a certain period and the relationships between these studies. The main criteria considered within the scope of the bibliometric analysis method used in the study are various content features such as author, year, type, institute, university, gender, university, consultant, research methods, number of pages, keywords.

3. Results and Discussion

As a result of the analysis, the writing language of all theses is Turkish. Theses were mostly written after 2016. Therefore, 2016 was seen as an important year within the scope of thesis writing. 31% of master's theses were written in private and 69% in state universities. On the other hand, 36% of doctoral theses were written in private and 64% in public universities. In addition, the universities with the highest number of master's theses were Marmara University and Okan University with 22 theses each and Istanbul University with 12 theses. The title of most of the advisors of the thesis authors is Prof. Dr.. All of the theses were conducted under the umbrella of the Institute of Social Sciences and the Department of Business Administration. The type of theses is generally master's degree. Most of the thesis authors are male. The number of keywords in most of the theses is 3. Quantitative research method was used in most of the theses.

4. Conclusion

In addition to providing a general perspective on fraud in accounting and fraud auditing, which is one of the most important issues in the accounting and auditing literature, the main purpose of this study is to determine the general situation of intellectual accumulation within the scope of the relevant literature for academics and scientists who will work on the subject, thus creating a reference research as a guide for researchers. The findings of the bibliometric analysis will guide the researchers on which subjects the existing knowledge should be focused on.